

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

§. IV. De Exemplo, quarta Argumentationis specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

figuram, tum ut non appareat artificium: tum ut vim majorem habeat; hinc superiora exempla pleraque sine hae particula elata sunt. His adde sequens: an non inter planetas astrum præcellentissimum sol? & tamen rubet. An non inter metalla principatum tenet aurum? & rubet; an non inter pomorum decora & delicias, quod aureum dicimus eminet? & rubet, an non regina florum purpurascens rosa? & rubet, &c. quid igitur dedecus existimas capite mentove rubere hominem?

§. IV. De Exemplo, quarta argumentationis specie.

Exemplum est inductio imperfecta, quia solum unum simile ponit pro antecedenti, non plura. Unde distinguitur ab *Inductione perfecta*, quod hæc à pluribus particulis procedat ad aliud ipsi simile: *exemplum vero ab una re singulari*, seu particulari: ideoque duabus tantum constat partibus, sicut enthymemate. A quo tamen differt per hoc, quod in enthymemate semper generale seu universale aliquid ponatur expressè, vel subintelligatur (debet enim ex eo fieri posse syllogismus, qui ex merè particularibus fieri non potest) exemplum autem ab una re particulari procedit ad aliam itidem particularem. Licet verò unum duntaxat simile contineat exemplum, tamen majorem sæpe motum facit, quàm inductio per plura, propter amplificationem Oratoriam quæ proponitur: unde

unde & inductio Oratoria nominatur : quia plerumq; Oratores boni , insigni historiâ aut facto contenti , illud eleganter exponunt & amplificunt ad delectationem & motum v. g. Caesarum ille Princeps Julius Romaniq; Imperii fundator, bello clarissimus, victoriisque celebratus, tanto literas studio est complexus, ut gladium sæpè calamo permutârit , armilustria lectione, tumultus erudita quiete. Et ea manu, quâ hosti palmas eripiebat, stylum tractabat, non sanguinem eliciturus , sed characteres efformaturus, quibus res à se gestas posteritati commendaret. Et nos literas militiæ, Musas Marti, stylum ensi malè convenire putemus &c. Nota parum referre hîc , an illud simile sit *res an factum* : nam exemplum non tantum dicitur factum, sed etiam res, quæcunque ideam, & exemplar præbet ad aliud simile sibi exprimendum. Et quorsum revocabis argumentationem ? in qua ab *una* re simili, ad alteram similem proceditur, si facta solùm ad exemplum referri asseras. Ad inductionem non, quia hæc vult *plura* similia, non unum: non ad enthymema, quia cùm ab una re particulari ad alteram procedit, nullam, nec quidem occultè habet universalem propositionem, quod ad enthymema requiritur, secundùm dicta superius. Dicendum igitur referri ad exemplum, & sic etiam res ad exemplum spectabunt, sicut ad inductionem perfectam: distinctio verò inter hanc, & illud, tenenda, quæ suprâ data est; nec curandi ii, qui cum Pa-

latio

latio Eloquentiæ, plura facta pro antecedenti ponunt in exemplo: hoc enim est facere inductionem perfectam. Ex dictis collige rectè dictas argumentationes inter se distingui: enthymema enim differt à syllogismo, quia hic tribus constat partibus, enthymema duabus. Inductio & pluribus constare potest quàm tribus, & præterea non habet ullam propositionem genericam & universalem, quam tanquam medium terminum distribuatur & applicet aliis, quod tamen habere necesse est syllogismum. Exemplum autem, licet duabus constet partibus sicut enthymema, non tamen procedit ab universali & generica re, sed à particulari ad particularem, quod enthymema non facit: in quo expressè vel occultè (saltem in parte illà quæ in mente reservatur) invenire est universalem in antecedenti.

§. V. De Epicheremate.

Epicherema est argumentationis quædam umbra, aut, ut plus ei tribuam, simulacrum, imago, & species. refert enim, & repræsentat in se argumentum, re ipsa verò argumentatio non est: quia expressè non admittit particulam, ergo, igitur illativam, sicut admittunt quatuor præcedentes: si enim ei apponatur talis particula, transibit in aliquam ex præcedentibus. Unde Græci omnem argumentationem epicherema vocant, quia quælibet dictarum argumentum in se continet. Cicero autem solùm syllogismum sic vocat: quia plerumque & facile